

3. Pašvaldības aktivitāšu apraksts Rīgas stratēģisko mērķu ietvaros

Nodaļas ietvaros pēc vienotas struktūras tiek raksturots katrs Rīgas stratēģiskais mērķis izmantojot statistikas datus, pašvaldības rīcībā esošos datus, mediju monitoringa ietvaros apkopoto informāciju, pašvaldības struktūrvienību sagatavos gada pārskatus un speciāli šim pārskatam sagatavoto informāciju par veiktajām aktivitātēm mērķu, uzdevumu, prioritāšu un tūlītējo soļu ietvaros, kā arī iedzīvotāju aptaujas rezultātus, pētījumus un citu informāciju.

PM1 Izglītota un prasmīga sabiedrība

Stratēģijā izvirzītais mērķis ir veicināt interesi par izglītību, kā arī izglītības pieejamību, piemērotību tirgus vajadzībām un kvalitāti. Mērķis ir vērsts uz Rīgas iedzīvotāju visām vecuma grupām.

Izglītota sabiedrība ne vienmēr nozīmē akadēmiski izglītotu sabiedrību. Tas ir daudz plašāks jēdziens, kas sevī ietver gan klasiski iegūstamo izglītību atbilstoši pieņemtajai izglītības sistēmai valstī, gan arī dažāda veida un ļoti plaša spektra fakultatīvi iegūstamu izglītību un zināšanas. Tieši šajā jomā liela nozīme ir pašvaldībai, nodrošinot interešu izglītības pieejamību un attīstību, atbalstot nometnes un līdzīga veida norises, veicinot valodu apgušanu.

Ir ļoti būtiski jau ģimenē, vēlāk pirmskolas izglītības iestādē (turpmāk tekstā PII) un skolā radīt interesi bērnos un jauniešos nepārtraukti apgūt ko jaunu, veidot apziņu, ka tas ir aizraujoši – izglītoties.

Būtiska loma šobrīd ir eksakto zināšanu lomas stiprināšanai, jo pēdējo gadu tendences rāda, ka humanitārās zinātnes prevalē, līdz ar to trūkst dažādu inženierzinātņu speciālistu. Ir svarīgi jau skolas laikā bērniem veidot apziņu attīstīt prasmes un iemaņas, kas būs nepieciešamas pilnvērtīgai dzīvei un konkurētspējai darba tirgū.

2011./2012. mācību gadā izglītības programmu īstenošanu uzsāka 121 Rīgas pašvaldības skola un 153 PII.

Diemžēl skolēnu skaits ar katru gadu samazinās. 2011./2012. mācību gadu septembrī Rīgā uzsākuši 65 762 skolēni. Salīdzinājumā ar 2006./2007. mācību gadu tas ir par 17 % ma-

zāk.¹⁵ Saistībā ar skolēnu skaita samazināšanos Rīgā jau vairākus gadus norisinās skolu tīkla pilnveide. Taču skolēnu skaita samazinājums nav saistāms vien ar demogrāfisko situāciju, tam par pamatu ir arī profesionālās izglītības attīstība un popularitātes palielināšanās.

Vēl arvien aktualitāti nav zaudējis jautājums par Rīgas bērnu nodrošinājumu ar vietām PII. To pirmsskolas vecuma bērnu, kuri stāv rindā un kuriem pašvaldība nevar nodrošināt vietas pirmsskolas izglītības iestādēs, skaits 2011. gadā bija 4906. Jāsaka, ka šis skaitlis lēnām sarūk arī pateicoties pašvaldības realizētiem pasākumiem sadarbībā ar privātajām izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas. Pašvaldības autonomā funkcija – gādāt par pirmsskolas izglītības nodrošināšanu – deleģēta piecām privātajām izglītības iestādēm, palielinot pašvaldības finansēto vietu skaitu pirmsskolā par 347 vietām, kā arī nodrošinot iespēju saņemt pašvaldības līdzfinansējumu LVL 93 apmērā mācību maksas samazināšanai privātajā izglītības iestādē.

2012. gadā iedzīvotāji pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti ir vērtējuši atzinīgāk nekā pašvaldības pirmskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, liecina 2012. gada jūnija Rīgas iedzīvotāju aptaujas¹⁶ rezultāti.

Līdzīgi, kā 2010. gadā ar pašvaldības pirmskolas izglītības iestāžu pakalpojumu kvalitāti 2012. gadā ir apmierināti 63,7 % respondentu, savukārt, būtiski pieaugusi (par 17,1 %) apmierinātība arī ar to pieejamību 49,3 %. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu veikto aptauju rezultātiem, redzams, ka kopš 2008. gada pakāpeniski uzlabojas iedzīvotāju viedoklis par PII pieejamību. Jāatzīmē, ka atbildes snieguši tikai tie respondenti, kuru ģimenē ir bērni līdz 6 gadu vecumam, līdz ar to objektīvi novērtējot esošo situāciju (1.1. attēls).

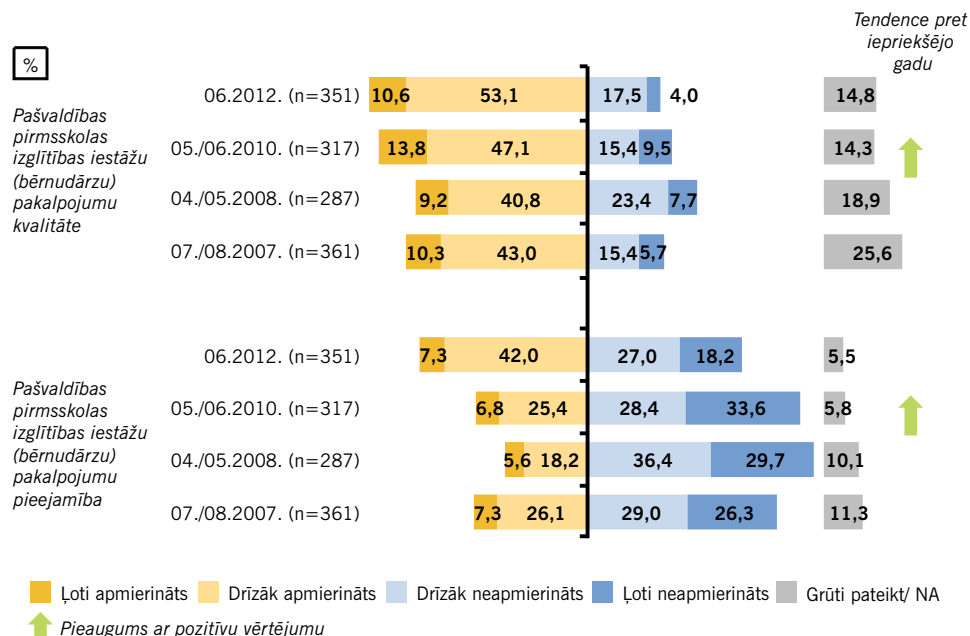
Dažādās Rīgas apkaimēs vērtējums par PII pieejamību atšķiras – salīdzinoši pozitīvs vērtējums ir Avotu un Vecpilsētas apkaimēs. Negatīvāka attieksme pausta Bieriņu, Āgenskalna, Dārziņu, Šampētera un Zasulauka apkaimēs. Pirmskolas izglītības iestāžu kvalitāti atzinīgāk vērtē Vecpilsētas, Sarkandaugavas un Daugavgrīvas aptaujātie iedzīvotāji.

Savukārt vispārējo izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu jomā ar pieejamību ir vairāk apmierināto – 85,7 %, bet ar kvalitāti 71,2 %. Ja salīdzina aptaujas rezultātus ar iepriekšējo gadu veikto aptauju rezultātiem, redzams, ka iedzīvotāju viedoklis par vispārējo izglītības iestāžu pieejamību un kvalitāti, lēni, bet pakāpeniski pieaug (1.2. attēls).

¹⁵ RD IKSD dati

¹⁶ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu (bērnudārzu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

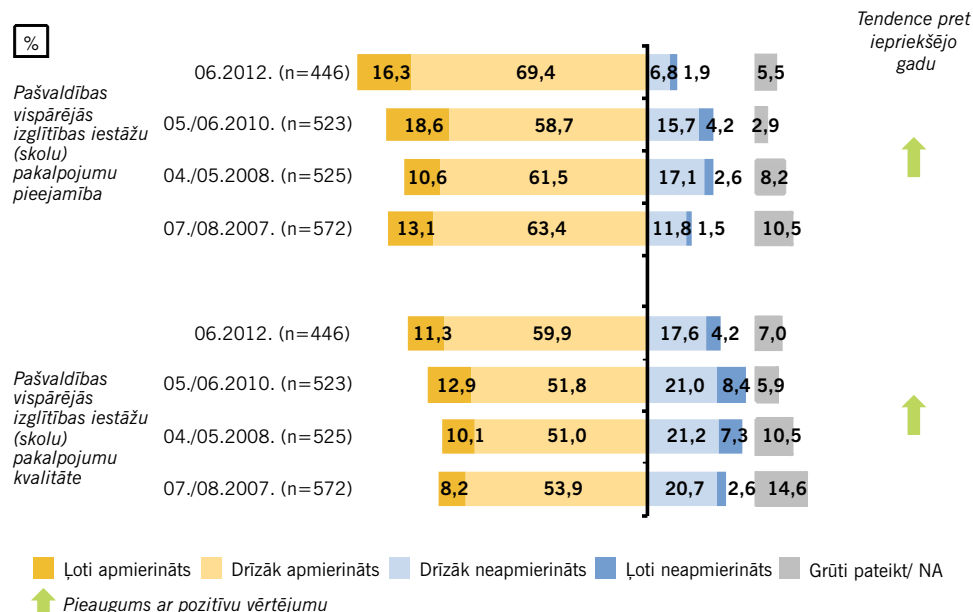
Vērtējot iedzīvotāju viedokli apkaimju griezumā, salīdzinoši pozitīvāki viedokļi par vispārējās izglītības iestāžu pieejamību tika sniegti Čiekurkalnā, Dzirciema, Vecmīlgrāvja un Daugavgrīvas apkaimēs.¹⁷

Iespējas iegūt pirmsskolas izglītību pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai katrā apkaimē ir atšķirīgas. Vidējais PII pieejamības rādītājs Rīgā ir 1,8¹⁸, kas norāda uz pakalpojuma nepietiekamo skaitu un izvietojumu Rīgā. Papildus minams, ka esošo iestāžu iespēja veidot jaunas audzēkņu grupas arī ir nepietiekama. Tādās blīvi apdzīvotās apkaimēs kā Jugla un Brasa un ekstensīvāk apdzīvotās apkaimēs: Berģos un Bišumuižā ir nepietiekams pakalpojuma nodrošinājums.

¹⁷ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

¹⁸ 0 – Pakalpojums netiek nodrošināts vispār, bet 4 – Pakalpojums nodrošināts pieprasījumam atbilstošā apmērā un kvalitātē

Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības vispārējās izglītības iestāžu (skolu) pakalpojumu pieejamību un kvalitāti

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SIA SKDS, 2012. gada jūnijs

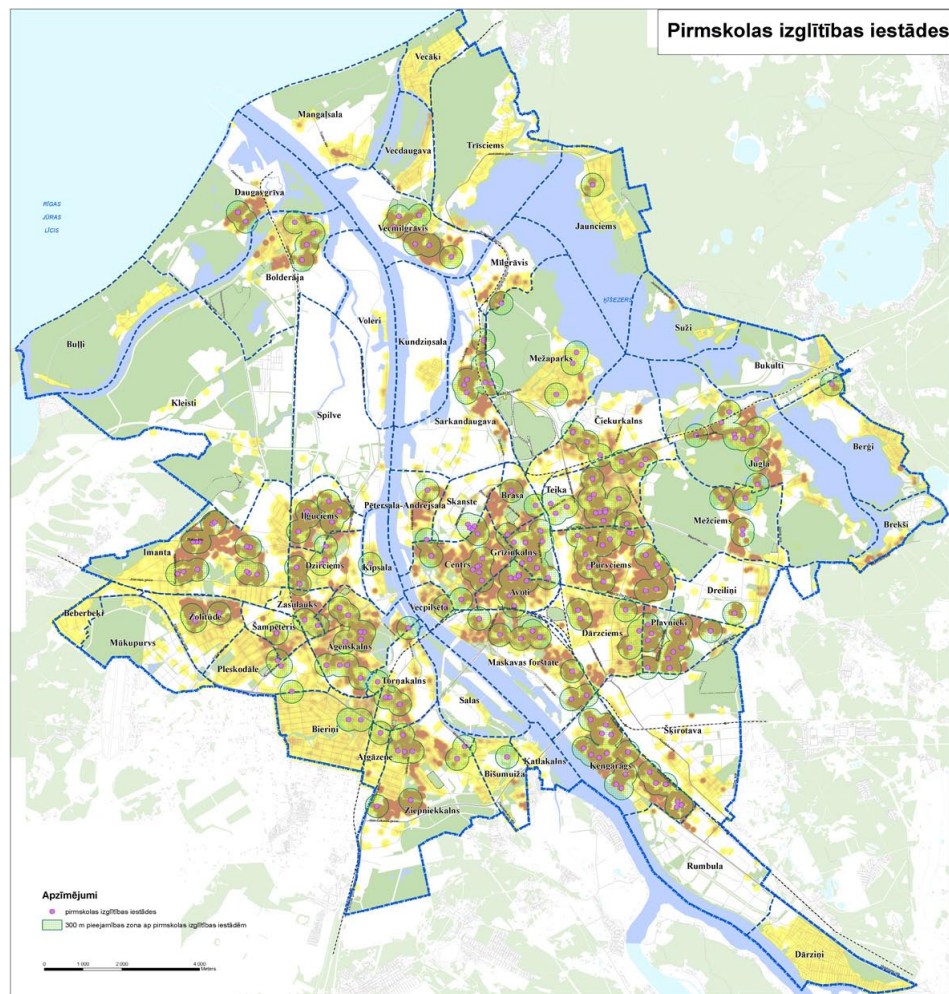
Pakalpojuma pieejamības nodrošinājums visaugstāk ir novērtēts Teikā, Pļavniekos, Ilģuciemā, Vecmīlgrāvī, Ķengaragā un Grīziņkalnā. Vidēji labs nodrošinājums ar PII ir Dreiliņos un Avotos. Savukārt Beberbeķu, Breķšu, Bukultu, Buļļu, Dārziņu un citās perifēriālajās apkaimēs, kurās dominē mazstāvu apbūve, PII pieejamības rādītājs ir 0 jeb pakalpojums netiek nodrošināts vispār (1.3. attēls).¹⁹

Mērķa ietvaros ir izvirzīti 12 uzdevumi, aktivitātes tika veiktas visu uzdevumu ietvaros.

U1.1. Nodrošināt vispārējās izglītības (t.sk. pirmsskolas un speciālās izglītības iestādes) pieejamību un kvalitatīvu izglītības programmu daudzveidību atbilstoši sabiedrības vajadzībām

Lai palielinātu vietu skaitu pirmsskolas izglītības pakalpojuma nodrošināšanai, pašvaldības

¹⁹ Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012

Avots: Pētījums „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA Datorkarte, 2012.

izglītības iestādēs atvērtas papildus 29 pirmsskolas grupas, nodrošinot vietas 459 bērniem. Tika atvērta Rīgas pirmsskolas izglītības iestāde „Rotaļa” Lauku ielā 2b, Rīgas pirmsskolas izglītības iestādes „Dzilniņa” filiāle Ulbrokas ielā 20, papildus pirmsskolas grupas Rīgas 104. pirmsskolas izglītības iestādē, Mežciema pamatskolā, Rīgas 3. speciālajā pamatskolā un Bērnu un jaunatnes centrā (turpmāk tekstā BJC) „IK Auseklis”.

U1.3. Veicināt eksakto zinātnu aktualitāti

Uzddevuma īstenošanas ietvaros eksakto zinātņu pedagogiem (matemātika, ķīmija, fizika, ģeogrāfija, dabas zinības) sniegts metodisks atbalsts, organizēti pasākumi par informācijas komunikāciju tehnoloģiju izmantošanu mūsdienu mācību procesā. Pārskata gadā izveidoti divi atbalsta centri (Rīgas Zolitūdes ģimnāzijā un Rīgas Valsts 3.ģimnāzijā), kas strādā pēc modeļa *skola māca skolu*.

2011. gadā īstenotas 6 profesionālās pilnveides programmas, kurās piedalījās 121 dalībnieks. Tāpat īstenoti 19 metodiskie pasākumi matemātikas skolotājiem, kuros piedalījās 492 pedagogi, 8 pasākumi ķīmijas skolotājiem (159 dalībnieki), 11 metodiskie pasākumi bioloģijas skolotājiem (247 dalībnieki), 11 pasākumi fizikas skolotājiem (214 dalībnieki) un 6 pasākumi ģeogrāfijas skolotājiem, kuros piedalījās 193 pedagogi.

U1.4. Nodrošināt interešu izglītības attīstību un brīvā laika pavadīšanas iespēju pieejamību bērniem un jauniešiem

Lai nodrošinātu sabiedrības informētību par interešu izglītības iespējām un pieejamību, liela uzmanība tiek pievērsta dažādu reklamējošo un izglītojošo pasākumu ieviešanai, nodrošināšanai. Katrā interešu izglītības jomā Rīgas interešu izglītības metodiskais centrs nodrošināja vairāku pasākumu norisi. Atskaites periodā tika izveidots arī jauns vienots katalogs par neformālās izglītības iespējām Rīgā. Katalogā apvienots RP piedāvājums ne tikai bērniem un jauniešiem, bet arī pieaugušajiem.

Kvalitatīvas interešu izglītības nodrošināšanai nepieciešami arī kvalificēti pedagogi, tādēļ pārskata gadā Rīgas Interesešu izglītības centrs noorganizēja 24 kursus, kuros kvalifikāciju paaugstināja 720 pedagogi.

Pārskata gadā izveidots jauns bērnu pieskatīšanas centrs Rīgas Jauno tehniķu centrā Bauskas ielā 88, līdz ar to 2011. gadā Rīgā darbojās 4 bērnu pieskatīšanas centri: BJC „Bolderāja”, „Kurzeme”, „Zolitūde” un jaunatvērtais Bauskas ielā. Kā arī ar papildus telpām nodrošināts BJC „IK Auseklis” Silciema ielā 3.

Rīgas pilsētas pašvaldības vispārīzglītojošajās skolās un interešu izglītības iestādēs 2011. gadā darbojās 22 brīvā laika centri un istabas, nodrošinot Rīgas bērniem un jauniešiem iespējas brīvā laika saturīgai pavadīšanai gan mācību gada laikā, gan brīvlaikos. Gada laikā tos apmeklējuši 135 750 interesentu.

Tika izveidots arī jauns vienots katalogs par ārpus formālās izglītības iespējām Rīgā.

Skolēniem tiek dota iespēja vasaras un rudens brīvlaikos strādāt izglītības iestādēs. Vasaras brīvlaikā 70 Rīgas pašvaldības izglītības iestādēs bija nodarbināti 504 skolēni, rudens brīvlaikā 175 skolēni.

Lai popularizētu Rīgas centrālās bibliotēkas (turpmāk tekstā RCB) krājumu un mājaslapu, tika organizētas akcijas „Ideju fabrika grāmatā” un „TOP 5” – balsošana par jaunākajām grāmatām.

2011. gadā tika atvērta renovētā RCB Bīķernieku filiālbibliotēka, kas pārņēma RCB filiālbibliotēkas „Burtnieks” tradīcijas. Bibliotēka ieguva jaunas gaišas telpas, mūsdienīgu aprīkojumu, daudzveidīgu iespiedmateriālu kolekciju, dažādas datu bāzes un citas iespējas bibliotēkas apmeklētājiem.

Eiropas Savienības (turpmāk tekstā ES) līdzfinansētā projekta „Jauniešu telpa (Jauniešu iesaiste, NVO, sporta un interešu izglītības programmās)” (PVS ID 2349) ietvaros Rīgā, Kaņiera ielā 15 durvis vēra Jauniešu centrs kā jauniešu mājvieta zināšanu un prasmju apguvei, ideju radīšanai un īstenošanai. Tā darba kārtību un saturu nosaka, galvenokārt, pašu jauniešu organizācijas.

U1.5. Veicināt izglītību mūža garumā

Pārskata gadā ir izveidotas divas filiāles pieaugušo neformālās izglītības nodrošināšanai un pieejamībai: Rīgas Jāņa Poruka vidusskolā un Rīgas 18.vakara (maiņu) vidusskolā.

Īstenota 31 pieaugušo neformālās izglītības programma Rīgas iedzīvotājiem, kurā piedalījās 507 dalībnieki.

U1.6. Veicināt interešu un profesionālās ievirzes izglītības daudzveidību un programmu īstenošanas kvalitāti, to pieejamību un popularitāti

Rīgas pilsētas pašvaldības 13 interešu izglītības iestādēs izglītības programmās 2011. gadā bija iesaistījušies 28 178 audzēkņi. No tiem kultūrizglītības programmās – 15 817 audzēkņi (56,1 %), tehniskās jaunrades – 2694 (9,6 %), vides izglītībā – 741 (2,6 %), sporta izglītībā – 5118 (18,2 %) un citās programmās – 3808 audzēkņi (13,5 %). Rīgas pašvaldības 121 vispārējās izglītības iestādē interešu izglītības programmās iesaistīti 42 224 audzēkņi. No tiem kultūrizglītības programmās – 30 918 audzēkņi (73,2 %), tehniskās jaunrades – 865 (2 %), vides izglītībā – 379 (0,9 %), sporta izglītībā – 7968 (18,9 %) un citās programmās – 2094 audzēkņi (5 %).

Rīgas pilsētas pašvaldības 11 profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēs profesionālās ievirzes un interešu sporta programmās pārskata gadā bija iesaistīts 7531 audzēkņis (stundu kopskaits 7632), no kuriem profesionālās ievirzes sporta izglītības programmās bija iesaistīti 7038 audzēkņi (93,5 %), bet sporta interešu izglītības programmās 493 audzēkņi (6,5 %).

Pārskata gadā pirmo reizi nodrošināts bērnu un jauniešu sporta veidu izlašu individuālajos sporta veidos finansējums, tos piešķirot tieši sporta skolu budžetos.

Atbalstīti septiņi individuālie sporta veidi – riteņbraukšana, paukošana, slēpošana, vieglatlētika, brīvā cīņa, smaiļošana un kanoe airēšana un vingrošana par kopējo summu LVL 78 204.

Rīgas pilsētas pašvaldības 9 profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestādēs profesionālās ievirzes un interešu izglītības programmās 2011. gadā bija iesaistīti 4511 audzēkņi. Šajās mūzikas un mākslas skolās darbojās 65 interešu izglītības grupas, kurās mūzikas un mākslas pamatus vai kādu instrumenta spēli mācījās 897 audzēkņi un 50 audzēkņi piedalījās muzikālās apmācības programmā bērniem ar īpašām vajadzībām.

Popularizējot interešu izglītību un informējot sabiedrību tiek organizēts pasākums Bērnu svētki „Nāc un piedalies!”, kura laikā bērni un jaunieši tiek aicināti piedalīties daudzveidīgajās radošajās darbnīcās, izmēģināt dažādus sporta veidus, vērot māksliniecisko kolektīvu uzstāšanos, tādējādi izvēlēties sev piemērotākās nodarbibas no mācībām brīvajā laikā.

U1.7. Organizēt un atbalstīt pasākumus un nometnes bērniem un jauniešiem

Uzdevuma ietvaros pārskata gadā notika virkne aktivitāšu interešu izglītības, sporta aktivitāšu un citās jomās.

2011. gadā atbalstīti apmēram 143 bērnu un jauniešu interešu izglītības pasākumi, iesaistot vairāk nekā 30 282 bērnus un jauniešus. Lielākie pasākumi bija Rīgas bērnu un jauniešu II Deju svētki 18. maijā, kuros piedalījās visi Rīgas izglītības iestāžu tautas deju kolektīvi, apvienojot 4170 dejotājus, IV Latvijas skolu teātru salidojums „Kustības turpinājums”, kurā no Rīgas piedalījās 44 kolektīvi ar 754 bērniem. Teātru salidojuma māksliniecisko vadību uzņēmas Rīgas interešu izglītības teātru metodiskā apvienība. Nodrošināta Rīgas skolu 1. – 4. klašu koku dalība Latvijas 1. – 4. klašu koku salidojumā „Tauriņu bālsis”, atbalstot 11 korus ar 550 dalībniekiem.

Atbalstītas aptuveni 31 bērnu un jauniešu sporta sacensības, iesaistot vairāk kā 4269 dalībnieku. Notikušas 59 starpskolu sacensības 15 sporta veidos, iesaistot 25 350 jauniešus.

Nodrošināta Rīgas komandas dalība Latvijas jaunatnes ziemas olimpiādē un Latvijas jaunatnes vasaras olimpiādē, kurā piedalījās 509 Rīgas skolu pārstāvji, iegūstot 6 disciplīnās un 4 vecuma grupās 14 zelta, 5 sudraba un 7 bronzas medaļas. Latvijas Jaunatnes Vasaras olimpiādē piedalījās 420 Rīgas pašvaldības pārstāvji iegūstot 1. vietu starp pašvaldībām ar 63 zelta, 55 sudraba un 56 bronzas medaļām.

Tika atbalstīti arī dažādi mūzikas un mākslas izglītības iestāžu pasākumi. Atklāta 8. Starptautiskā bērnu un jauniešu izstāde „Iekāp Rīgas mākslā”. Tika iesūtīti 1692 darbi no 14 Eiropas valstīm, piedalījās 71 Latvijas mākslas skola un 23 mākslas izglītības iestādes no ārvalstīm. Ar koncertu ciklu savu 65. jubileju svinēja Pāvula Jurjāna mūzikas skola.

Skolēnu brīvlaikos izglītības iestādes organizēja 107 dienas nometnes un 215 diennakts nometnes, iesaistot 11 443 dalībniekus. Nevalstiskās organizācijas (turpmāk tekstā NVO) ar pašvaldības finansiālu atbalstu organizēja 60 nometnes, kurās piedalījās 2067 dalībnieki.

2011. gadā pirmo reizi, līdztekus nometnēm, NVO ar pašvaldības finansiālu atbalstu skolēnu brīvlaikos rīkoja bezmaksas radošas, sportiskas, piedzīvojumu u.c. aktivitātes pilsētas bērniem un jauniešiem, iesaistot vairāk kā 1500 dalībnieku.

Ar SIA „Rīgas meži” atbalstu notikuši vairāki sportiski pasākumi bērniem un jauniešiem Mežaparkā: Bērnu aizsardzības dienai veltīts pasākums – radošas un aktīvās atpūtas festivāls ģimenēm „Mazā stiprinieka piedzīvojumi”, tautas skrējiens „Zelta keda”, vasaras skriešanas programmas „Bauda skriet Mežaparkā!” noslēguma pasākums, Skrituļošanas sacensības „Mežaparks rullē”, BMX sacensības Mežaparkā u. c.

U1.8. Sekmēt jaunatnes organizāciju līdzdalību darbā ar jaunatni

Uzdevuma ietvaros, atbalstot skolēnu pašpārvalžu darbību, īstenots 25 izglītojošu pasākumu cikls 1220 skolēnu pašpārvalžu aktivistiem. Vienlaikus Rīgas Skolēnu domes (turpmāk tekstā RSD) 11 rīkotajās izglītojošajās aktivitātēs 2011. gadā piedalījušies 530 jaunieši.

2011.gadā tika atklāta atjaunotā RSD mājas lapa www.rsd.lv. Tā ir kā informācijas avots visām Rīgas skolu skolēnu pašpārvaldēm.²¹

Pašvaldībai atbalstot jauniešu un jaunatnes organizāciju iniciatīvu, septembrī „Jauniešu mēneša” ietvaros notika 10 informatīvi izglītojoši pasākumi (no tiem 7 publiski pasākumi Rīgas parkos), kurus apmeklēja ap 10 000 jauniešu.

²¹ LETA

U1.9. Veicināt izglītības iestāžu celtniecību un rekonstrukciju, nodrošinot optimālu iestāžu tīklu

2011. gadā atvērta Rīgas PII „Rotaļa”, kurā darbojas 5 grupas ar 87 vietām bērniem.

2011. gadā ir veikti: remontdarbi, kas saistīti ar jaunu grupu atvēršanu 5 iestādēs, ūdens un kanalizācijas sistēmas renovācija 30 iestādēs, ugunsdrošības signalizācijas uzstādīšana 40 iestādēs, virtuvju renovācija 17 iestādēs, aktu un sporta zāļu renovācija 16 iestādēs, energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi 23 iestādēs, teritoriju labiekārtošana 57 iestādēs.

Jaunas PII atvēršanai 2011. gadā ir uzsākta ēkas Rīgā, Dzelzavas ielā 9, renovācija.

Kopumā 2011. gadā no Rīgas 274 vispārējās izglītības iestādēm remontētas tika 202, četras no tām – Rīgas Centra daiļamatniecības pamatskola, Rīgas Ukrainu vidusskola, Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskola un Rīgas 40. vidusskola – izremontētas kompleksi.

Gada beigās uzsākta Bērnu un jauniešu centra „IK Auseklis” jauniegūto telpu un apkārtnes Silciema ielā labiekārtošana.

Pāvula Jurjāna mūzikas skolas teritorijā izbūvēta jauna āra estrāde ar 350 sēdvietām un rotaļu laukums.

U1.10. Nodrošināt izglītības iestādes ar izglītības procesam izvirzītajām prasībām atbilstošu materiāltehnisko bāzi

Pārskata gadā papildus inventārs tika iegādāts 14 Rīgas PII. Nodrošināta 27 skolu mācību materiāli tehniskās bāzes pilnveide. Izglītības programmu apguvei papildus inventārs iegādāts 13 interešu izglītības iestādēm un 11 sporta izglītības iestādēm.

Darbības uzdevuma ietvaros tika veiktas arī ES līdzfinansēto projektu ietvaros. Projekta „Rīgas pilsētas vispārīgizglītojošo skolu informatizācija” (PVS ID 2078) ietvaros 91 Rīgas pašvaldības skola tika paplašināts lokālais datortīkls.

Projekta „Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana 63 Rīgas vispārīgizglītojošajās skolās” (PVS ID 2290) ietvaros pilnveidota dabas zinību mācību priekšmetu mācīšanai nepieciešamā materiāli tehniskā bāze.

U1.11. Veicināt valodu apgūšanu

Lai veicinātu valodu apgūšanu, konkursa ietvaros atbalstīti 4 projekti, kuros 507 rīdziniekiem bija iespēja bez maksas uzlabot savas latviešu valodas zināšanas. Latviešu valodas kursi organizēti RCB 2 filiālbibliotēkās.

Rīgas vispārējās izglītības iestādēs mācību priekšmetu apguvē piedāvātas dažādas svešvalodas. No kopējā skolēnu skaita 85 % apgūst angļu valodu, 18 % – vācu valodu, 4 % – franču valodu, 42 % – krievu valodu (kā svešvalodu) un 3 % vēl kādu citu valodu (dāņu, igauņu, ivritu, japāņu, ķīniešu, latīņu, lietuviešu, norvēģu, spāņu, somu un zviedru valodu).

U1.12. Veicināt uzņēmējprasmju attīstību bērniem un jauniešiem

Darbības uzdevuma ietvaros galvenokārt notikušas ES līdzfinansēto projektu ietvaros. Projekta „Uzņēmējprasmju veicināšana izglītībā” (PVS ID 2534) ietvaros sekmēta uzņēmējprasmju attīstība bērniem un jauniešiem, kā arī pedagogu zināšanu pilnveidošana par uzņēmējdarbību. Projektā piedalījās 20 Rīgas pašvaldības vispārējās izglītības iestādes, no tām 5 pirmskolas un 15 skolas.

RD institūcijas, kas 2011. gadā veica aktivitātes mērķa ietvaros – Izglītības, kultūras un sporta departaments, Rīgas pilsētas būvvalde, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, SIA „Rīgas meži”, Sabiedrisko attiecību nodaļa un Īpašuma departaments.

Budžets

2011. gadā pašvaldības pamatbudžeta izdevumi izglītībai un sportam bija LVL 165 495 500, kas ir par 14 % vairāk nekā 2010. gadā, no tiem LVL 14 826 100 bija investīcijas, kas salīdzināmā ar 2010. gadu ir par 42 % vairāk.

Secinājumi

Rīgas pilsētas pašvaldība 2011. gadu bija pasludinājusi par Pirmsskolas gadu un saskaņā ar pasākumu rīcības plānu tika aktualizēts pirmsskolas izglītības nozīmīgums un attīstības iespējas pedagogu profesionālās meistarības izaugsmē.

Atzinīgi vērtējamās RD aktivitātes, kas vērstas uz vietu skaita palielināšanu PII. 2011. gadā tika izstrādāts sadarbības modelis ar privātajām PII, kas būtiski samazināja to bērnu skaitu, kuri līdz šim gaidīja vietu uz PII. Tomēr uzsāktās aktivitātes ir jāturpina, jo piedāvājums vēl neapmierina pieprasījumu. Pārskata gadā tika noslēgti līgumi ar 5 privātajām pirmsskolas

izglītības iestādēm – „Aivija”, „Karlsone”, „Zelta Rasa”, „Apelsīnu Pasaka” un „Lotte” – par pirmsskolas izglītības funkcijas deleģēšanu, maksājot katru mēnesi LVL 125 par katru Rīgā deklarēto bērnu. Rezultātā ar vietām papildus nodrošināti 347 bērni.

2011. gada maijā tika rīkotas Atvērto durvju dienas Rīgas pašvaldības PII, lai bērnu vecāki varētu klātienē apskatīties izvēlēto iestādi un iepazīties ar iestādes personālu. Atvērto durvju dienās vecāki varēja iepazīties arī ar speciālo pirmsskolas izglītības iestāžu izglītības programmām, kuras paredzētas bērniem ar speciālām vajadzībām.

2011. gada 19. maijā pieņemti RD saistošie noteikumi Nr.123 „Kārtība, kādā Rīgas pilsētas pašvaldība īsteno pirmsskolas izglītības nodrošināšanas funkciju”, kas nosaka, ka bērnus pirmsskolā piesaka tikai elektroniski, nevis iestādē. Nav jāveic arī pārreģistrācija, kas bērnu vecākiem katru gadu bija jāveic no 1. līdz 30. aprīlim. Turklāt 2011. gadā ir likvidēta četrpakāpju rindas sistēma un tās vietā izveidota vienota pieteikšanās sistēma uz katras iestādes atbilstošo programmu. Reģistrācijas pieteikumi vairs netiek sistematizēti pēc bērnu dzimšanas gadiem, bet gan tikai pēc viena objektīva kritērija – reģistrācijas datuma.

Atzinīgi vērtējami skolu tīkla pilnveides pasākumi, kas paredz efektīvi izmantot visus resursus, nodrošinot vispārējās pamatizglītības pieejamību visā Rīgas teritorijā.

Neskatoties uz to, ka augstākā izglītība atrodas valsts kompetencē, Rīgai jārēķinās, ka pilsētas teritorijā atrodas daudzas augstākās izglītības iestādes. Šo faktu jāņem vērā izmantot pilsētas labā. Tā, piemēram, 2011. gada jūlijā Rīgas Tehnisko universitāti (turpmāk tekstā RTU) bija absolvējuši 26 ārvalstu studenti, kas ir par 16 studentiem vairāk nekā 2010. gadā. Kā viens no iemesliem tiek minēts arī tas, ka Rīga ir pievilcīga pilsēta.²² Rīgas Stradiņa Universitātē 2011. gadā uzņemti 200 ārvalstu studenti.

Ārvalstu studentu skaita pieaugums Rīgā ir jāskata arī no īres tirgus attīstības potenciāla viedokļa. Pēc nekustamo īpašumu uzņēmumu rādītājiem 2011. gada rudens sezonā ir izīrēti Rīgas kvalitatīvākie un izremontētie dzīvokļi, un to ir sekmējusi ārvalstu studentu ierašanās Rīgā, kuri meklē dzīvesvietu ilgtermiņā – no 1 līdz 3 gadiem.

2011. gadā Rīgā darbu sāka iekļaujošās izglītības atbalsta centrs, kura mērķis ir veidot atbalsta sistēmu bērnu ar funkcionāliem traucējumiem kvalitatīvas izglītības nodrošināšanai, tādējādi sekmējot viņu iekļaušanos sabiedrībā. Centrā iespējams gūt gan institucionālo, gan individuālo atbalstu bērniem ar speciālām vajadzībām, kā arī ir iespēja saņemt bezmaksas speciālistu konsultācijas telefoniski un elektroniski. Iekļaujošās izglītības centrs tapis Eiropas Sociālā fonda (turpmāk tekstā ESF) projekta „Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide” (PVS ID 3005) gaitā.

²² LETA

Tā kā interešu un profesionālās ievirzes izglītība sniedz konkrētas zināšanas, prasmes un iemaņas kādā konkrētā nozarē, jomā (piemēram, apģērbu šūšana, darbs ar dažādiem instrumentiem mājāsaimniecībā, instrumentu spēle, sports), palīdzot izvēlēties turpmāko profesiju vai sniedzot dzīvei nepieciešamās iemaņas, vairāk uzmanības turpmākajos gados nepieciešams pievērst atbilstīgas un mūsdienu prasībām piemērotas materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanai, piešķirot tam papildus finansējumu. Rodot iespēju nodrošināt iestādes ar mūsdienīgām tehnoloģijām un pietiekošā daudzumā atbilstošu materiāli tehnisko bāzi, atbilstoši esošajam pieprasījumam varēs nodrošināt ekonomikas izaugsmi un bērnu, un jauniešu pilsoniskās apziņas un valstiskās identitātes stiprināšanu, jo tas sekmē karjeras izvēli.

Nozares eksperta viedoklis

Marija Golubeva, izglītības politikas eksperte

Kā pozitīvu var vērtēt Jauniešu centra atvēršanu Kaņiera ielā. Tomēr kopumā jāatzīst, ka liela daļa Rīgas domes uzskaitīto interešu izglītības iespēju netika izvērtētas no personības attīstības, radošuma un kritiskās domāšanas attīstības viedokļa. Nosaukums “bērnu pieskaņotības centri” neliecina par konceptuālu pedagoģisku pieeju. Nepieciešams tuvāk integrēt pamatzglītības un neformālās izglītības mērķus, veicinot bērnu un pusaudžu motivāciju par mācīšanos kopumā.

Tajā pašā laikā pozitīvi vērtējami sporta pasākumi un mūzikas, un mākslas izglītības iestāžu pasākumi bērniem un pieaugušajiem, tai skaitā augsti vērtējamās mūzikas un mākslas izglītības pasākumu starptautiskā un Eiropas dimensijas.

Viens no indikatoriem, kas liecina par to, ka Rīgas pilsētā nepietiekoša uzmanība tiek pievērsta iekļaujošajai izglītībai, ir tas, ka kamēr vispārizglītojošo skolu skolēnu skaits samazinās, skolēnu skaits RD padotībā esošajās speciālajās skolās paliek gandrīz nemainīgs. Kopumā par labu praksi tiek atzīta skolēnu ar speciālām vajadzībām integrēšana vispārizglītojošajās skolās, veicinot viņu iekļaušanos sabiedrībā. Progresā trūkums šajā jomā kavē bērnu ar speciālām vajadzībām tiesību nodrošināšanu.

Ir pozitīvi vērtējami atbalsta pasākumi skolēnu pašpārvaldēm, tomēr kopumā jauniešu organizāciju atbalsta pasākumos Rīgā pietrūkst pilsoniskā aktīvisma veicināšanas dimensijas.

Aigars Plotkāns, teritorijas mārketinga un ekonomikas eksperts

Ierobežotu resursu apstākļos ir lietderīga resursu koncentrācija perspektīvos virzienos. Jāizskata skolu specializācijas iespējas un skolēnu grupu apmaiņa starp skolām, lai lietderīgāk izmantotu skolu materiāli tehnisko bāzi.

Izglītības pamatā jāliek audzināšanas darbs un personības veidošanās uzdevumi. Augstākajā izglītībā ar papildus finansējumu vai studējošo atbalstu, jārealizē pašvaldības pasūtījums noteiktu profesiju un zinātnes nozaru veicināšanai.

Jauniešu un sabiedrības kopumā zināšanas par ekonomiku un uzņēmējdarbību Latvijā ir neapmierinošas. Ekonomiskai izglītībai un uzņēmējdarbībai nepieciešamo prasmju un īpašību attīstīšanai jāklūst par vienu no svarīgākajiem izglītības uzdevumiem. Tā ir jauniešu sagatavošana dzīvei tirgus ekonomikas apstākļos un cilvēkresursu konkurētspējas veicināšanas pamats.

Kā būtiskākais akcents jauniešu brīvā laika lietderīgai pavadīšanai ir darba iespējas vasarā un brīvlaikos, kas pilda darbaudzināšanas un sociālas iesaistes funkcijas. Pašvaldība varētu uzņemties aktīvāku lomu ar programmām, kuras pildītu arī profesionālās orientācijas uzdevumus: jauniešu darbs dažādu nozaru uzņēmumos ar pašvaldības piemaksu darba devējam vai stipendiju skolēnam.

Interesu un profesionālās ievirzes izglītība ir pašvaldības politikas realizācijas instruments. Būtiski ir jauniešu iesaistes paņēmieni, it sevišķi bērniem no sociālā riska grupām, nelabvēlīgām ģimenēm vai trūcīgām ģimenēm, kustību vai citiem veselības traucējumiem, lieko svaru, uzmanības deficīta sindromu vai agresīvu uzvedību.

Sports jāuztver ne tikai kā fizisko aktivitāti vai brīvā laika pavadīšanas veidu, sports ir peļņu (ienākumus) nesoša industrija un ienesīga profesija. Sportisti ir arī valsts (pašvaldības) eksporta prece.

1.1. tabula
Stratēģiskā mērķa PM1 „Izglītota un prasmīga sabiedrība” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads								Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Pirmsskolas vecuma bērnu īpatsvars, kas apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 77,2%	2005 72,2%	2006 62,1%	2007 60,1%	2009 51,8%	2010 53,8%	2011 60,7%		↑	↓	Pieaug
Pirmsskolas vecuma bērnu skaits, kuri stāv rindā un kuriem pašvaldība nevar nodrošināt vietas pirmsskolas izglītības iestādēs	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2006 1607	2007 3938	2008 5011	2009 7745	2010 5702	2011 4906			↓	↑	Samazinās
9. klašu beidzēju īpatsvars, kas saņem tikai liecību atestāta vietā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 6,2	2005 4,6	2006 4,7	2007 5,2	2008 4	2009 3,2	2010 3,2	2011 2,3	↓	↓	Samazinās
12. klašu beidzēju īpatsvars, kas saņem tikai liecību atestāta vietā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 3,3	2005 2,2	2006 2,3	2007 2,9	2008 2,1	2009 2,2	2010 1,6	2011 1,6	→	↓	Samazinās
Eksakto zinātņu centralizēto eksāmenu kārtotāju īpatsvars vidusskolās:	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 70,3	2005 74,3	2006 78	2007 78,4	2008 82,2	2009 95,1	2010 96,2	2011 93,7	↓	↑	Pieaug
-matemātikā												
-fizikā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 10,4	2005 11,8	2006 13,6	2007 13,7	2008 14,9	2009 15,8	2010 11,7	2011 8,6	↓	↓	Pieaug
-ķīmijā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 4,9	2005 6,1	2006 5,8	2007 6,9	2008 7,6	2009 8,3	2010 6,0	2011 5,0	↓	↓	Pieaug
-bioloģijā	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 12,9	2005 11	2006 11,6	2007 12,5	2008 12,8	2009 12,1	2010 8,6	2011 7,9	↓	↓	Pieaug
Iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars, % (15-64)	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 25,8	2005 27,1	2006 27	2007 27,7	2008 30,4	2009 32,1	2010 32,4	2011 33,9*	↑	↑	
Iedzīvotāju īpatsvars ar vidējo profesionālo izglītību (pēc pamatskolas un pēc vidusskolas), % (15-64)	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 32,5	2005 31,9	2006 31,5	2007 29,9	2008 29,3	2009 30,0	2010 29,9	2011 29,3*	↓	↓	
Nodarbināto iedzīvotāju ar augstāko izglītību īpatsvars, % (15-64)	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 31,4	2005 33,1	2006 32,2	2007 32,4	2008 35,4	2009 39,6	2010 41,2	2011 43,0*	↑	↑	
Nodarbināto iedzīvotāju ar vidējo profesionālo izglītību īpatsvars, % (15-64)	RD Izglītības, kultūras un sporta departamenta dati	2004 37,1	2005 35,5	2006 35,2	2007 32,3	2008 33,5	2009 33,4	2010 32,4	2011 30,9*	↓	↓	

Tendence	↑	↓	↑	↓	→
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

*2011. gada Darbaspēka apsekojuma dati, kas pārreķināti, pamatojoties uz 2011. gada tautas skaitīšanas rezultātiem